

Totalita

Daniel Pietrucha

Poslední dobou jsem si všiml, že se zrychlil čas. Už ani nevycházím z domu, abych stihl všechny úkoly, které na mě každý den čekají. Proto jsem se rozhodl čas ignorovat. Je pochopitelné, že pokud nebudu času přisuzovat důležitost, přestane "po čase" existovat. Je to podobné jako s otravným člověkem jen s tím rozdílem, že čas nám nejspíše vnutila společnost, abychom mohl měřitelně vykonávat svěřené nám úkoly, zatímco v prvním případě je tomu naopak. Tento manifest však není o čase jednotkovém jako spíše o čase doby.

Rozzlobeně jsem opustil temperovaný domov, který mi poskytoval tolik klidu pro práci, a vyběhl do sychravé čtyřproudovky pod okny. Na schodišti jsem se ještě otočil a vrátil, neboť jsem přehodnotil své priority a usoudil, že tramvaj, která právě projížděla kolem domu, nebyla důležitější než spuštění pracovního procesu, který mohl po dobu mé nepřítomnosti v poklidu běžet na počítači. Jak už jsem se zmínil, byl jsem rozlobený. Mé rozhodnutí mě totiž postavilo do role spěchajícího člověka a spěchající člověk přijede na svou příští schůzku pozdě.

Za normálních okolností bych nikam nejezdil, ale čekal na mě casting. Snad bych nestál ani o něj, ale v poslední době jsem se účastnil žalostně mála castingů, a to se nemilosrdně podepisovalo na mých příjmech. Ale i kdybych se nezpозdil, neměl jsem dobrý pocit. Z dané agentury mi po nástupu nové produkční chodilo minimum nabídek, přestože jsem tam kdysi býval jako doma a v tom směru požíval bezmála rodinných výhod.

Vystoupal jsem po strmém schodišti a na chvíli se entropizoval s neznámou modelkou, s níž jsme si zdvořile nabízeli přednost. Nakonec jsem ji přesvědčil, aby šla první, takže *zpomalila* můj výstup do posledního patra, než jsem ji těsně před vstupem do *čekárny* opět předběhl. Bylo zde plno. Všiml jsem si, že poslední dobou přichází ze světa stále větší poptávka po multikulturních protagonistech. Již to nebyla úzká elita manekýnů a takzvaných typových herců, se kterými jsem se po léta v čekárnách setkával. V reklamách se začaly stále více uplatňovat nové tváře lidí z "ulice" nejlépe v duchu globálního národa a v tomto smyslu zněly i požadavky zadávajících agentur.

Aktérka jednoho z mých dávných příběhů, dnes vystudovaná právnicka Vladka, vzhledla s líbezným úsměvem od zrcátka a zatímco si upravovala make-up, její ostře červená rtěnka ke mně vyslala signál společných vzpomínek. Měla vždy tentýž symetricky vstřícný nečitelný úsměv bez náznaků škarohlídství - což se nedalo říct o některých dalších dívkách, jež na sebe hleděly neskrývaným úkosem. Viděl jsem ji plakat jen jednou.

Samuel, osobitý Hebrejec, DJ a trafostanice vysokého napětí v jednom, trpělivě vyzýval příchozí, kteří se hrnuli k zapisovacímu pultíku, včetně mě,

aby si ukázněně stoupli do řady, neboť dorazili až po něm. Dnes vypadal v pohodě. Vzpomínám si, že když jsme se naposledy viděli, jeho chování bylo natolik nesourodé, že nikdo z přítomných nepochyboval, že si Samuel "ujíždí" na koku; ostatně režisérův výmluvný výraz tuto skutečnost náležitě komentoval. "Sjetý" se zdál být v té době poměrně často. Jeho dlouhé zvědavé pohledy, jež se dokázaly v mžiku proměnit v přesládlý úsměv, mě nejednou uvedly do rozpaků. Dnes byl mezilidsky intaktní, jakoby si ani nedokázal vzpomenout, odkud se známe. To se velmi podobalo tomu, co se zde považovalo za normální chování, usoudil jsem tedy, že je dnes vše v pohodě.

Nikoho dalšího z přítomných jsem neznal. Nikoho dalšího? Bylo to pravděpodobné? S překvapením jsem zíral na vysokou mladičkou dívku asijského vzezření, jejíž výrazné čelisti a lícní kosti, vyzařovaly přirozenou, čistou až téměř nativní energii, která bezprostředně konfrontovala všechny příchozí. Podobala se prvočíslu v množině složitých zlomků nebo ještě lépe kopretině v zahradě pečlivě pěstěných odrůd, jejichž čerstvě a chutně vyhlížející slupka ukrývala ztuhlou dužninu.

Jasmina, majitelka agentury, byla především podnikatelkou, ale nečekal bych, že se po rušných dnech před dvěma lety, kdy náhle obměnila všechny své pracovníky, nakonec uchýlí k čínskému personálu. To u nás nebývalo zvykem. Jasmína ale byla cizinka a vždy tíhla k přistěhovalcům více než k místním; ostatně svou agenturu vystavěla na anglofonních hercích. V prvních letech fungování vedl její produkční agendu milý a pokorně soustředěný Milan - homosexuál ze Slovenska, jehož přibývající nervozita a nevrlost v posledních měsících před odchodem dávaly tušit změnu. Blanka, která nastoupila později na místo recepční, byla zpočátku taky taková, i ona po čase skončila. O to větším překvapením byla volba nové produkční. Tou se před dvěma lety stala Maria, extravagantní a vlnadná mulatka, se kterou jsem se kdysi seznámil při natáčení reklamy. Říkával jsem jí "rybičko", protože se narodila ve znamení ryb a byla skutečnou zodiakální rybou s důrazem na cit pro módu a design. Maria byla typickým produktem moderní pop kultury, jejíž falešným prorokem bylo "i" tedy "já", a to nejen ve smyslu individualismu, z něhož vycházely marketingové strategie značky Apple, ale i jeho výrobků.

S "i" kulturou jsem si nikdy pořádně nerozuměl. Její představitelé se vyznačovali vysokou mírou iracionality, dogmatičnosti, pózovitostí a příkládáním významu dojmu. Ne nadarmo se u nás tato značka stala především věrným společníkem umělců a posléze i synonymem umělecké digitální tvorby. Maria tak vycházela ze stejných kořenů jako Jasmína, ale Jasmína byla na rozdíl od její neuchopitelné abstraktní necelistvosti, pragmatická a vždy soustředěná na cíl, což bylo klišovitě vlastní rysům jejich předků. To se mi na Jasmíně vždy líbilo. Dokázala být bezprostřední a přítom charakterní. Jako poslední přišla Darina, ta přebrala recepci po Blance. Darina sice nebyla cizinkou, ale neurální zapletence v její hlavě ve mně vždy jistou odcizenost vyvolávaly. Z Dariny jsem při každém letmém setkání pociťoval neurčitou dávku nejasnosti.

Ale dnes bylo všechno jinak. Před pár dny jsem se vrátil z Neapole, kde jsem intenzivně pracoval na nových filmech, a až teď jsem měl možnost se trochu porozhlédnout... A to, co jsem viděl, byly dvě čínské dívky, z nichž jedna vypadala natolik virtuálně, až jsem zapochyboval, jestli nebyla vytvořena ve Photoshopu. Ano, byla to nejspíš jen 3D animace, která se z poza recepčního pultíku, kde seděla, mile usmívala na každého příchozího, zatímco pilně a důstojně vyplňovala vstupní formuláře. Občas vstala, to když ji její méně atraktivní a nesmlouvavě se tvářící čínská kolegyně o něco požádala, a její dlouhé tmavé rovné hebké pečlivě střížené vlasy se přehoupaly přes ramena a ohraničily její dětský obličej do gotického konceptu. Pocítil jsem marnost: Budoucnost patří klonům. Již nyní si připadám zbytečný. Příští rok mi bude 40. a dosud jsem plně nerozvinul svou profesní vyhraněnost, zatímco možnost azylu v servisních zaměstnáních se stala díky těmto novým dokonalým klonům čím dál tím nereálnější.

V čekárně se objevila Jasmína a bez náznaku emocí zavolala mé příjmení. Všechno se mění. Je třeba být rychlejší, připravenější, rozhodnější, tvárnější. Dokonalost se odvozuje od těchto neuróz. Dokonalost mi padá na nohy a zabraňuje v chůzi, kdykoliv se snažím být skutečně dokonalý. Dokonalost znamená zanedbávat. Dokonalost znamená nemyslet, mám-li obličej, který odráží myšlenku. Dokonalost znamená donekonečna předstírat.

Odcházím a dívka z Photoshopu se cestou z toalety nechtěně přimáčkne na mou hrud'. Je teď o něco nižší a dívá se skrze mé široké tělo, jako to dělá člověk, který se rozhodl dojít z bodu A do bodu B. Snažím se zachytit její živý portrét, ale jsem neúspěšný.

Levné knihy na Andělu bývaly zaručeným receptem na vánoční dárky. Vždycky jsem tam našel něco pro všechny členy své rodiny, Zuzanku, kamaráda Ondřeje, i pro sebe. Jenže dnes je všechno jinak. Nevidím ani Bergmana, Felliniho či Nietzscheho jako před pár lety, ba ani rozverně komedie z dětství, životopisné knihy, či CD s tvůrčím čtením klasiky jako před rokem. Vidím jen barevné encyklopedie, všemožné kuchařky, bulvár a záplavu nemožných umělohmotných hraček a plyšáků z Číny. Za pár dní má nastat konec světa. Přejde v podobě potopy nepotřebného umělohmotného artiklu?

Pozoruji tváře lidí, kteří se na "luxusní" nákupní křižovatce jinak chudinské pražské čtvrti Anděl pohybují z bodu A do bodu B. Z jejich ošuntělých kabátů a šedých obličejů je zcela jasné, že se podřídili taktovce ekonomického diktátu a jeho mesiášům - médiím. Není to tak zlé jako v Neapoli, zatím.

Jdu si do banky vyměnit svých zbylých padesát eur a úřednice se špatně fungující štítnou žlázou po mně požaduje občanský průkaz. Nadechnu se k odporu, ale pak se začnu nepochopitelně smát. Je třeba být rychlejší, připravenější, rozhodnější, tvárnější. Ave. Ave až navěky!

Dovětek: Když jsem pár dní na to opět navštívil castingovou agenturu Jasmíny, nebylo po dívce z Photoshopu ani vidu ani slechu. U pultíku mě mile uvítala Darina a zpoza dveří vykoukla Maria. Mají dnes tak trochu perný den, Jasmína je totiž zanechala bez přesných instrukcí. Ptám se na dívku z Photoshopu a tu druhou..

Darina neochotně odpovídá: „Ach ano, používáme ji občas na záskok, když je hodně práce. Ale o žádné další "Číňance" nevím!“

S nedůvěrou pozoruji Darininy zešikmené oči.